

b1

2143613 -4g 0401

CO exemplaar

940608 108

MAANDBERICHT APRIL 1991

MAANDBERICHT

Een uitgave van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD).
Maandelijks wordt gerapporteerd over ontwikkelingen en activiteiten in binnen- en buitenland, die naar wij aannemen de moeite waard zijn onder uw aandacht te brengen.

U zult in het MAANDBERICHT dan ook in hoofdzaak korte, feitelijke rapportage aantreffen, inhakend op de actualiteit. De rapportage periode voor deze uitgave werd afgesloten op 29 april 1991. Achtergrondinformatie zal opgenomen worden in het KWARTAALBERICHT, dat zoals gebruikelijk vier maal per jaar verschijnt.

Eventuele reacties op de bijdragen kunt u richten aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Postbus 20010
2500 EA DEN HAAG
Tel.: 070 - 3.61.44.01
toestel: 2438

INHOUD

	pag
I. DEMOCRATISCHE RECHTSORDE	
- Activisme: nieuwe (anti-imp) bladen	5
- BVD in de publiciteit in verband met asielzoekers	6
- Conflicten binnen de SP	8
II. VEILIGHEID VAN DE STAAT	
- Sovjetfonds voor samenwerking met Westerse politie	10
- Joegoslavië	11
III. PROLIFERATIE-AANGELEGENHEDEN	
- Noord-Korea in beeld	14
- Algerije, toekomstige kernwapenstaat?	15

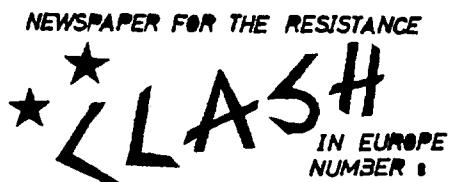
I. DEMOCRATISCHE RECHTSORDE

ACTIVISME: NIEUWE (ANTI-IMPI) BLADEN

Met een frequentie van twee à drie maal per jaar worden er in diverse plaatsen in West-Europa bijeenkomsten gehouden van anti-imperialistische en autonome infoshops. Aan deze bijeenkomsten nemen in de regel vertegenwoordigers deel van infoshops uit Denemarken, Zweden, Noorwegen, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk én Nederland. De Nederlandse "anti-impi"-scene wordt vertegenwoordigd door de Amsterdamse organisaties "Slagerzicht" en "Frontline Info". In 1989 en 1990 vonden er, voor zover bekend, vijf bijeenkomsten plaats; in augustus 1989 in Bielefeld (D), in oktober 1989 in Kopenhagen, in november 1989 in Wenen, in april 1990 in Offenbach (D) en in september 1990 in Nijmegen.

Gedurende dat jaar werd informatie uitgewisseld over de anti-imperialistische strijd binnen de deelnemende landen en is getracht aan gezamenlijke theorievorming te doen. Daarnaast zoekt men naar mogelijkheden om het communicatienetwerk te stroomlijnen. Het in augustus 1990 geboren internationale tijdschrift "Clash" is een initiatief dat voortkomt uit deze overlegstructuur.

CLASH

Inmiddels zijn drie nummers van "CLASH" verschenen. In het laatste nummer geeft het artikel "Militant Isolation" een interessant overzicht van de ontwikkelingen in De Beweging sinds het congres "Solidariteit en Verzet" in 1987.

Aan het slot van het artikel wordt gesteld

dat De Beweging in een isolement is geraakt en samenwerking met de rest van links Nederland noodzaak is, eventueel door op ideologisch gebied tijdelijk water bij de wijn te doen. Daarnaast wordt gesignaleerd dat het voeren van discussies nieuwe impulsen aan De Beweging kan geven. Ook wordt grotere bereikbaarheid van De Beweging voor mensen die niet direct tot deze scene behoren, noodzakelijk geacht. Geconcludeerd kan worden dat de anti-imperialistische stroming binnen De Beweging actief wil zijn, maar niet vanuit een positie van isolement.

KONFRONTATIE

Op 1 maart 1991 verscheen het eerste nummer (0-nummer) van het nieuwe radicaal linkse blad "Konfrontatie". Het blad kan gezien worden als opvolger van het bekende radicale actieblad "De Zwarte".

De redactie van "De Zwarte" besloot destijds te stoppen met de uitgave van het blad omdat het nauwelijks meer een functie had binnen de verbrokkelde Beweging en omdat daarbuiten de rol van dit actieblad, mede door het subculturele karakter, te verwaarlozen was. "Konfrontatie" moet - in tegenstelling tot "De Zwarte" - een breed gelezen en breed gedragen radicaal links blad worden. Belangrijk vindt de redactie onderzoek en discussies over kapitalistische, patriarchale en racistische vormen van uitbuiting en onderdrukking en de samenhang daartussen.

In het 0-nummer van "Konfrontatie" wordt uiteengezet dat kritische achtergrondartikelen en discussiestukken de hoofdbestanddelen van het blad zullen zijn. Terugkerende onderwerpen zullen zijn:

1. de politiek-economische herstructurering (Europa '92, flexibilisering van de arbeids- en produktieverhoudingen etc.)
2. de invoering van en het verzet tegen nieuwe technologieën (informatie-, genen- en biotechnologie)
3. ontwikkelingen in de internationale solidariteit.

6

Nationale en internationale samenwerking tussen zoveel mogelijk linkse groeperingen en bladen is een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de opzet van "Konfrontatie": in hun visie is er binnen een Verenigd Europa voor links toch al een noodzaak meer samen te werken.

BVD IN PUBLICITEIT IN VERBAND MET ASIELZOEKERS

Onlangs verscheen de brochure "De vluchteling achtervolgd", waarin de manier wordt geschetst waarop de BVD in de periode 1980 tot 1990 in de kringen van politieke vluchtelingen actief is of zou zijn geweest. De brochure is op verzoek van en in samenwerking met het Landelijk Steunpunt Vluchtelingen (LSV) samengesteld door "Buro Jansen & Janssen"(J&J). Dit onderzoekscollectief volgt sinds 1984 met argusogen de activiteiten van politie- en veiligheidsdiensten. Dat leidde in 1990 tot de publicatie "Regenjassendemokratie", met als onderwerp het optreden van de BVD in activistenkringen.

De buitenlandse pers besteedde veel publiciteit aan de jongste brochure. "Vorwürfe gegen Hollands Geheimdienst, Asylbewerber angeblich unter Druck gesetzt", meldde de Frankfurter Allgemeine Zeitung op 16 april jongstleden. Veel Nederlandse kranten gebruikten soortgelijke termen. Ze signaleerden druk op of zelfs intimidaties en ronselmethode tegenover asielzoekers door de BVD en de politie-inlichtingendiensten.

Het onderzoek van Jansen & Janssen is opgebouwd rond een reeks gesprekken met politieke vluchtelingen en asielzoekers die door Nederlandse inlichtingenmensen zouden zijn benaderd. De onderzoekers kwamen in contact met kandidaten voor deze gesprekken door middel van oproepen die vorig jaar in actiebladen zijn verschenen. Een deel van de kandidaten werd geleverd door het LSV. De onderzoekers zeggen meer dan 100 mensen geïnterviewd te hebben. De ondervraagden zouden betrokken zijn geweest bij 70 "gevallen", waarvan er 16 in het boek zijn opgenomen. Om de benaderden te beschermen hebben de samenstellers hun namen gewijzigd; in een aantal gevallen hebben zij ook details als plaatsnamen en data veranderd.

De brochure, die sinds 15 april in de boekhandel verkrijgbaar is, kreeg extra publiciteit door de uitzendingen van het VPRO-tv-programma Lokole op 31 maart en 14 april (herhaling van 31 maart) jongstleden. Naast de eigenlijke samensteller Fjodor MOLENAAR, bekend activist, kwamen ook het PVDA-Kamerlid STOFFELEN en enkele benaderde asielzoekers aan het woord. Nadruk kreeg vooral het punt dat BVD- respectievelijk PID-ambtenaren in Nederland asiel zoekende politieke

vluchtelingen onder druk zouden zetten met het dreigement dat bij weigering tot medewerking die asielaanvraag wel eens zou kunnen worden afgewezen. Het was met name dit punt dat tot de negatieve krantekoppen aanleiding gaf.

Kamervragen

Tijdens de VPRO-uitzending zei STOFFELEN dat hij over deze kwestie in de Tweede Kamer aan de minister van Binnenlandse Zaken schriftelijke vragen zou stellen. Dat is intussen, op 10 april jongstleden, gebeurd. Door Groen Links zijn over dit onderwerp aansluitende vragen gesteld, mede aan de minister van Justitie. Op dit moment is het antwoord van de ministers nog niet bekend. In het volgende Maandbericht zal daar nader op worden ingegaan.

7

Persbericht

Naar aanleiding van het bovenstaande heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken een persbericht uitgestuurd met de volgende inhoud:

1. De BVD respecteert de bijzondere positie die politieke vluchtelingen in de Nederlandse samenleving innemen en houdt daar in het werk rekening mee.
2. Dat neemt niet weg, dat de BVD zich op enig moment op enigerlei wijze in haar taakuitvoering met asielzoekers zal kunnen en moeten bezighouden, immers de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten sluit geen enkele categorie in Nederland verblijvende personen uit.
Tot de wettelijke taak behoort het onder meer ook om buitenlanders hier te vrijwaren van intimidatie door vreemde mogendheden bij de uitoefening van hun grondwettelijke recht.
3. Met in ons land verblijvende personen van niet-Nederlandse oorsprong kunnen daarnaast gesprekken worden gevoerd teneinde na te gaan in hoeverre zij behulpzaam zouden kunnen en willen zijn bij de uitvoering van de aan de BVD opgedragen taken.
4. Niemand heeft de verplichting om als de BVD daarom vraagt mee te werken.
5. De BVD heeft, om alle misverstanden te voorkomen, geen bevoegdheden waar het gaat om beslissingen over verblijfstitels. In een aantal gevallen wordt in het kader van de besluitvorming daarover wel informatie gevraagd en verstrekt.
6. Informatie die de BVD verwerft wordt alleen ter beschikking gesteld van daartoe bij wet aangewezen bevoegd gezag. Op informatie, die bij de BVD berust, is de privacy-wetgeving van kracht.

CONFLICTEN BINNEN DE SP

8

Door interne conflicten kwam de afgelopen periode de Socialistische Partij (SP) in het nieuws. De moeilijkheden speelden zich aanvankelijk af in de Arnhemse afdeling van de partij, waar voorzitter Mariet BERENDSEN in botsing kwam met een groepje opposanten rond Adriaan SLOOFF. SLOOFF is landelijk verschillende malen in de publiciteit geweest, onder meer als dienstweigeraar. Hij presenteert zich als vertegenwoordiger van die SP-leden die meer openheid en democratie voorstaan. Om daaraan te kunnen werken, wilde hij een plaats in het bestuur van de Arnhemse afdeling. Dat ging niet door: de landelijke SP-top stelde zich achter BERENDSEN op en zo werd de rebellie onderdrukt: de opposant kwam niet in het bestuur. Drie bestuursleden, die het met de gang van zaken niet eens waren, ruimden eveneens het veld. Soortgelijke moeilijkheden ontstonden een paar weken later, half april, in de Vlaardingse afdeling van de partij. Een van de gemeenteraadsleden daar, J. FIAL-VAN WINGERDEN, beklagde zich tegenover enkele kranten over de "gesloten cultuur" van de partij. Ze noemde het met name onmogelijk inzicht te krijgen in de financiële handel en wandel van de SP. De partij legde haar en een medestander een spreekverbod op.

Deze conflicten op zich vormen geen zaak van nationale importantie, maar ze verdienen de aandacht omdat ze iets duidelijk maken over het, aan democratische criteria gemeten, aparte karakter van de SP. Voor de onderbouwing van die bewering is niet direct het verwijt van de opposanten van belang dat de partij niet democratisch is. Zulke verwijten vliegen soms ook in andere partijen over tafel. Belangrijker is de opmerking van SLOOFF dat de achterban van de SP - en dat geldt ook voor de buitenwacht - vaak geen idee heeft van het karakter van de partij:
„De achterban weet vaak niet dat de SP op het marxisme-leninisme is geschoeid. Dit wordt door de partijtop bewust verzwegen om geen mensen af te schrikken”.

Inderdaad staat de SP over het algemeen bekend als een kleine partij die zich alert en onorthodox hoofdzakelijk met milieu en gezondheidszorg bezighoudt - een imago dat de partij zorgvuldig in stand houdt. Feit is intussen dat de SP wel degelijk een anti-of tenminste ondemocratisch ideologisch karakter heeft met daarbij in haar functioneren een aantal bijzonderheden dat evenmin in het beeld van een democratische organisatie past.

Pro-Chinese achtergrond

De SP komt voort uit de pro-Chinese beweging, die in de jaren '60 ontstond toen naar aanleiding van het conflict tussen China en de Sovjet-Unie in de bestaande communistische partijen in de Westerse landen afsplitsingen ontstonden die zich op Beijing richtten in plaats van op Moskou. Na verdere scheuring ontstond in 1972 de SP.

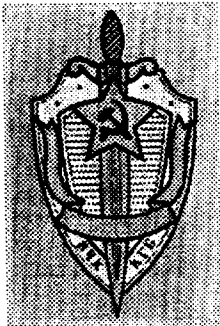
De partij koos haar naam, Socialistische Partij, vooral op grond van de tactische overweging dat het kiezen voor een communistisch etiket en het hanteren van een uitgesproken communistische retoriek het verkrijgen van een grote aanhang zou bemoeilijken. De partij ontwikkelde zich zo tot een orthodox centralistische en communistisch gerichte organisatie, die zich echter nooit als communistisch profileerde. Buiten de eigenlijke partijtop zijn weinig mensen hiervan op de hoogte.

SP als politieke factor

De SP is niet vertegenwoordigd in het parlement. Bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in maart van dit jaar behaalde de partij alleen in Noord-Brabant een zetel, overigens bij een duidelijk gestegen totaalpercentage, nl. 0,9% tegen 0,5% in 1987. De SP is daarmee geen factor van politiek gewicht.

II. VEILIGHEID VAN DE STAAT

SOVJETFONDS VOOR SAMENWERKING MET WESTERSE POLITIE

10

De afgelopen jaren is zowel door de Sovjetmilitie (=politie) als het KGB gestreefd naar meer samenwerking met de politie, justitiële autoriteiten en veiligheidsdiensten in het Westen op de terreinen van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, drugshandel en terrorisme. De militia heeft dit vooral gestalte proberen te geven via bezoeken over en weer van delegaties aan de politie in een aantal Westerse landen, waaronder ook Nederland. Tot op heden heeft dit vanwege terughoudendheid van de officiële instanties in het Westen niet geleid tot concrete samenwerkingsvormen van een meer dan incidenteel karakter.

De verschillende militia-onderdelen in de USSR kregen op structurele basis nog niet de gewenste rechtstreekse toegang tot de verschillende politiekorpsen in met name West-Europa. Door middel van de oprichting van een internationaal non-gouvernementeel fonds wordt nu van Sovjetzijde via informele kanalen getracht alsnog bij Westerse politie vaste grond onder de voeten te krijgen.

Op 10 januari jongstleden maakte het Sovjetpersbureau TASS bekend dat in Moskou een nieuw internationaal fonds, genaamd SOVREVROPOL, in het leven was geroepen. Formeel beoogt deze organisatie de krachten te bundelen van internationale en Sovjetorganen van openbare orde en veiligheid, alsmede van individuen en organisaties die betrokken zijn bij de strijd tegen de georganiseerde misdaad. Volgens Aleksandr GUROV, voorzitter van het oprichtingscomité van SOVREVROPOL wordt het fonds gevoed door contributies en donaties van organisaties, firma's, ondernemingen en individuen. De aldus verworven middelen zullen met name gebruikt worden ter financiële en materiële ondersteuning van de functionarissen - en hun familieleden - in de Sovjet-Unie die belast zijn met de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Daarnaast dienen met het fonds vooral stages, opleidingen en uitwisselingen van werkervaringen in het buitenland en de ontvangst van buitenlandse collega's in de USSR bekostigd te worden.

Dit laatste doet vermoeden dat het fonds van Sovjetzijde is opgezet om langs informele weg samenwerkingsvormen tot stand te brengen met de politie in het Westen. Enige terughoudendheid bij het aangaan van permanente samenwerkingsovereenkomsten ten aanzien van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, drugshandel en terrorisme lijkt derhalve niet ongegrond. Gegevens die op basis van dergelijke overeenkomsten door de Sovjetautoriteiten worden verworven, kunnen gebruikt worden voor binnenlandse politieke doelstellingen, die niet vanzelfsprekend stroken met het beleid van Westerse regeringen. Begripsverwarring rond fenomenen als georganiseerde misdaad en terrorisme kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Met name het "terrorisme" is in het Sovjetstrafrecht nog steeds naar oude (communistiche) maatstaven gedefinieerd. In die juridische context impliceert samenwerking bij de bestrijding van het terrorisme eveneens het leveren van een bijdrage tot het handhaven van de status quo in de Sovjet-Unie. Tevens dient opgemerkt te worden dat het Comité van Staatsveiligheid (KGB) - ook actief op het terrein van het inperken van de georganiseerde misdaad, drugshandel en terrorisme - zich in de Sovjetunie vooral in zijn veiligheidsgedaante presenteert.

In het buitenland tracht de KGB zich een soortgelijk imago aan te meten maar in de praktijk manifesteert de Dienst zich als een offensief inlichtingenapparaat. Gelet op het voorafgaande, is ook terughoudendheid geboden ten aanzien van de informele contacten die door de Sovjetorganen van openbare orde en veiligheid (waartoe ook het KGB behoort!) in Westwaartse richting gelegd en uit SOVREVROPOL gefinancierd gaan worden.

Dit is te meer noodzakelijk omdat dergelijke contacten minder informeel zijn dan op het eerste gezicht zou mogen blijken.

Militiekolonel Aleksandr GUROV, die leiding geeft aan SOVREVROPOL, is op 5 februari 1991 benoemd tot hoofd van een nieuw hoofddirectoraat van het Sovjetministerie van Binnenlandse Zaken dat per presidentieel decreet werd geïnstitueerd en zich bezig zal houden met de bestrijding van zware misdaden, georganiseerde criminaliteit, corruptie en drugsverkeer. In die functie is GUROV een van de aangewezen personen om te bepalen welke Sovjetmilitiefunctionarissen voor stages, opleidingen of bezoeken naar het buitenland mogen en omgekeerd welke buitenlandse politiedelegaties welkom zijn in de USSR. Vervolgens is hij als directeur van SOVREVROPOL in de positie om een en ander uit het non-gouvernementele fonds te financieren en daarmee in een informeel kader te gieten. De contacten die op deze wijze met de politie in het Westen worden gelegd hebben echter feitelijk dezelfde oorsprong als de officiële contacten, die aan Sovjetzijde eveneens door een formele besluitvorming worden ingeleid.

Tegen die achtergrond verdienen de door SOVREVROPOL bekostigde uitwisselingen ook dezelfde terughoudende benadering als de ontmoetingen tussen de Sovjetmilitie en de Westerse politie die rechtstreeks uitgaan van de autoriteiten van de USSR.

JOEGOSLAVIE

Door de ontwikkelingen in Joegoslavië is het goed denkbaar dat de onrust zal gaan doorwerken in de omvangrijke Joegoslavische gemeenschap in Nederland. Voor een goed begrip van de situatie volgt hier een overzicht van de achtergronden van het conflict.

KOSOVO

Het conflict waarmee het verval van Joegoslavië ingeluid werd, was de etnische strijd in Kosovo in de jaren zeventig.

Kosovo kreeg in 1974 van president TITO een grote mate van zelfstandigheid door de toekenning van de status van autonome provincie. De overwegend Albanese bevolking mocht een eigen deelregering en parlement vormen en afgevaardigden van Kosovo kregen zitting in alle federale instituties. Dit was zeer tegen de zin van de Serviërs, die Kosovo als het hart van hun republiek zien. De huidige president van Servië, Slobodan MILOSEVIC, maakte handig gebruik van de nationalistische gevoelens onder de Serviërs om de autonomie van Kosovo geleidelijk terug te dringen en het Servische gezag over die provincie te herstellen. Dit ging gepaard met veel onrust, opstanden, vele doden en een permanente noodtoestand in Kosovo. Door de snelle bevolkingsgroei onder de Albanen en de onverminderde emigratie van Serviërs uit die provincie vanwege de explosieve situatie lijkt Kosovo op langere termijn verloren voor Servië.

12

Rivaliteit

Niet de strijd tussen Albanen en Serviërs is echter bepalend voor de toekomst van Joegoslavië. Het is veel meer de eeuwenoude rivaliteit tussen Servië en Kroatië die het voortbestaan van de federatie bedreigt. Als reactie op het Servische optreden in Kosovo stak het nationalisme in Kroatië en in het noordelijker gelegen Slovenië de kop op. Fel anti-Servische besturen kwamen hier aan de macht die achteraf, door vrije verkiezingen in 1990, gelegaliseerd werden. Kroatië en Slovenië sturen aan op een afscheiding uit het federale Joegoslavië. Grootste probleem daarbij is de positie van de Servische minderheden in Kroatië (ongeveer 600.000 mensen). Die zijn de massaslachting niet vergeten die tijdens de Tweede Wereldoorlog aangericht werd door Kroatische nationalistische (Ustasji) en die het leven heeft gekost aan 600.000 tot een miljoen Serven. Opgestookt door de Servische president MILOSEVIC, die hen steeds aan die volkerenmoord blijft herinneren, kondigden de Serviërs in Kroatië hun aansluiting bij Servië aan en riepen hun gebied uit tot de "Autonome Regio Krajina". Overal werden barricades opgeworpen. Op de interventie van de Kroatische militie volgde het optreden van het federale leger, dat met tanks het etnische geweld de kop indrukte. De Kroaten zien de aanwezigheid op hun grondgebied van het door Serven gedomineerde federale leger met lede ogen aan. Mocht Servië die troepen gebruiken om Kroatisch gebied te annexeren, dan betekent dit burgeroorlog, zo hebben de Kroaten steeds weer laten weten.

Pro- en anticommunisten

Een derde conflicthaard in Joegoslavië is de strijd tussen communisten en anti-communisten in Servië. In Belgrado liep begin maart een demonstratie van de verenigde oppositie uit op ongeregelde op grote schaal. Het politie-optreden leidde tot twee doden en tweehonderd gewonden. Tanks van het leger verschenen in de hoofdstad. Toen de studenten en intellectuelen zich solidair verklaarden met de demonstranten, bleef de Servische president niets anders over dan toe te geven aan de eisen. Dit leidde tot gezichtsverlies van MILOSEVIC in zijn deelrepubliek, maar ook tot een verzwakte positie van Servië tegenover de andere republieken in de onderhandelingen over de toekomst van Joegoslavië. Geheel onverwacht, maar

volgens insiders in een gecoördineerd optreden met MILOSEVIC, is de Servische voorzitter van het federale presidium, JOVIC, afgetreden toen vijf van de acht leden van de presidentiele raad "nee" hadden gezegd tegen een voorstel om de noodtoestand uit te roepen. Hiermee blokkeerde hij de besluitvorming in het hoogste federale orgaan en kreeg het leger de kans in te grijpen om de ontstane impasse te doorbreken en op te treden tegen zowel de niet-communistische oppositie in Servië als tegen de nationalistische regeringen van Kroatië en Slovenië. De legertop was echter verdeeld en heeft in een verklaring gezegd zich niet te zullen mengen in de politieke crisis. JOVIC heeft daarop zijn plaats in het federale presidium hernomen.

MILOSEVIC kan zijn positie slechts handhaven door etnische spanningen telkens weer op te stoken. Met de hulp van militante leden van de Servische minderheid in Kroatië lukt hem dat. Het resultaat is dat het in Kroatië onrustig is terwijl in Servië de rust is weergekeerd: de communisten en de anti-communisten hebben de rijen gesloten tegen het Kroatische gevaar. De desintegratie van de federatie is even tegengehouden door het besluit van het Joegoslavische staatspresidium en de presidenten van de zes deelrepublieken om de onderhandelingen over de toekomst van de federatie voort te zetten. Of het voor 31 mei aanstaande vastgestelde referendum gehouden kan worden, is nog maar de vraag. De bevolking zal worden gevraagd te kiezen tussen het laten voortbestaan van de huidige federale staat en het scheppen van een "gemeenschap van zelfstandige, soevereine en onafhankelijke staten". MILOSEVIC heeft verklaard tegen het houden van een dergelijke volksraadpleging te zijn. Zijn standpunt vergroot de kans dat Slovenië en Kroatië zich eind juni van dit jaar van de federatie zullen afscheiden.

13

Geen geld

Intussen glijdt Joegoslavië in economisch opzicht steeds meer bergafwaarts. In enkele sectoren zijn algemene stakingen aangekondigd. In het hele land kunnen de pensioenen en salarissen niet op tijd betaald worden. In Servië hebben deze maand 700.000 mensen het werk neergelegd omdat zij sinds januari geen loon ontvangen hadden. De federale regering heeft geld bij laten drukken om de militairen te kunnen betalen. Door het uitblijven van belastingafdrachten van de deelrepublieken kon het leger de kazernes niet meer verwarmen en het voedsel voor de soldaten niet meer betalen. Het aantal werklozen bedraagt 1.376.000 en een miljoen mensen loopt de kans binnenkort zijn baan te verliezen.

III. MAATSCHAPPELIJKE EN ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

NOORD-KOREA IN BEELD

14 | Begin maart verschenen er berichten in de pers over de levering door Noord-Korea van raketten van het inmiddels beruchte type SCUD-B aan Syrië. De levering van deze raketten aan een land in een regio waar de rookwolken van een oorlog nog letterlijk in de lucht hangen, mag op z'n minst opmerkelijk heten. Dit incident zal hier en daar aanleiding zijn geweest voor een opgetrokken wenkbrauw, doch er is een belangrijker reden voor bezorgdheid over Noord-Korea: dit land vertoont, bij nadere beschouwing, veel overeenkomsten met Irak.

Evenals Irak heeft Noord-Korea, gelet op het inwonertal, een buitensporig groot leger, een ambitieus en veelomvattend wapenprogramma en een leider (KIM IL-SONG) die met harde hand regeert.

Volgens gezaghebbende bronnen bestaat het leger van Noord-Korea uit ruim 1 miljoen man (reserves en "volksmilitie" niet meegerekend), op een bevolking van 21 à 22 miljoen. Ter vergelijking: Irak had vlak voor het uitbreken van de Golfcrisis ongeveer 1 miljoen man onder de wapenen op een inwonertal van 18 à 19 miljoen.

Naast de enorme omvang van het leger, zijn de activiteiten op het gebied van de productie en ontwikkeling van wapens opmerkelijk. Vrijwel zonder hulp van buitenaf is Noord-Korea in staat tot de productie van kleine conventionele wapens, tanks naar Russisch ontwerp en onderzeeërs. Deels met geïmporteerde onderdelen produceert het land anti-tankraketten, luchtdoelraketten en grond-grond-raketten van het type SCUD-B.

Ook op het terrein van niet-conventionele wapens ontplooit Noord-Korea activiteiten. Al sedert de jaren vijftig is het land, vermoedelijk "dankzij" China en de Sovjet-Unie, in het bezit van chemische wapens. Sinds ongeveer 1970 is Noord-Korea in staat dergelijke wapens zelf te produceren. In 1989 verschenen er berichten in de Zuidkoreaanse pers over enkele centra in Noord-Korea waar ook gewerkt wordt aan de ontwikkeling van biologische wapens.

Hoewel Noord-Korea in 1985 het Non-Proliferatie Verdrag ondertekende, zijn er aanwijzingen dat het land werkt aan de ontwikkeling van een kernwapen. Blijkens onlangs ontvangen informatie moet Noord-Korea in staat worden geacht om rond 1995 "weapon grade" plutonium te kunnen produceren. Bij de uitvoering van de vermelde programma's wordt Noord-Korea geremd door een gebrek aan deskundigheid op essentiële terreinen. Op het gebied van computertechnologie, electronica en communicatie-apparatuur staat het land nog in de kinderschoenen. Op deze terreinen is Noord-Korea afhankelijk van al dan niet vrijwillig gegeven (Westerse) hulp. In dit verband is het van belang te weten dat de handelsrelatie tussen Nederland en Noord-Korea niet intensief is en er van reizigersverkeer tussen

de beide landen nauwelijks sprake is. Bij de aanschaf van militair toepasbare producten wordt een cruciale rol gespeeld door de

Algerije, toekomstige kernwapenstaat?

Tijdens de Golfoorlog stelde een aantal Afrikaanse landen zich op achter SADDAM HOESSEIN. Een van die solidaire staten was Algerije. Recent verschenen er in de Algerijnse pers publicaties, waarin werd gesteld dat de "imperialisten", de VS voorop, vermoedelijk niet tot de aanval waren overgegaan als Irak daadwerkelijk kernwapens had kunnen inzetten. In sommige artikelen werd aan deze stelling toegevoegd dat het wenselijk is dat Algerije, ter bescherming van de soevereiniteit, de beschikking krijgt over nucleaire wapens.

Deze speculaties krijgen een dreigend karakter, als bedacht wordt dat bij de plaats Oussera, ongeveer 200 km ten zuiden van Algiers, wordt gewerkt aan de bouw van een nucleair complex. De zware beveiliging rond het in aanbouw zijnde complex, alsmede de geheimzinnigheid waarmee het is omgeven, doen vermoeden dat het hier een militair project betreft. Bij de realisering van dit project kan Algerije rekenen op Chinese steun, waarbij zij aangetekend dat China noch Algerije het Non-Proliferatie Verdrag hebben ondertekend.

Hoewel er tot nu toe slechts sprake is van aanwijzingen en vermoedens en harde bewijzen nog ontbreken, wordt in Westerse inlichtingenkringen toch rekening gehouden met de mogelijkheid dat Algerije gestart is met een nucleair wapenprogramma.

Volledigheidshalve zij tenslotte vermeld, dat China eind april officieel heeft ontkend dat het nucleaire project dat het samen met Algerije uitvoert bedoeld is voor de aanmaak van kernwapens.